

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

5/2012

Henrik Perret

11.10.2012

Skall jag hålla reda på min bror?"

Det finns en fråga i ett av Bibelns första kapitel som hela tiden är mycket relevant. Det är ett rop rakt in i vår tid, ett rop, som handlar om att bry sig. Gud frågade Kain: "Var är din bror?" Och Kain svarade: "Jag vet inte." Men nog visste han, han hade ju dödat sin bror Abel.

Människolivet är idag mycket billigt. I många länder räcker det som grund för att ta någons liv att han eller hon omvänt sig till den kristna tron. Att omvända sig är licens nog för andra att döda. Men många oskyldiga dödas varje dag i vår värld av politiska orsaker.

Också i vårt eget land förefaller människolivet att stå lågt i kurs. Nyligen skedde ett skottdrama, där motivet enligt nyhetsmedia förefaller att vara en rädsla för att bli utvisad. Andra fall handlar om att någon i familjen förlorat lusten att leva, och drar med sig andra familjemedlemmar, som sannolikt gärna hade fortsatt att leva.

I flera fall har grannar och vänner observerat att allt inte står rätt till, men man har inte velat blanda sig i andra människors angelägenheter, var och en har rätt till personlig integritet, heter det ju, och så har man inte ingripit.

Bibelns första frågor

I de första kapitlen i Bibeln finns två frågor, som människan inte kan frigöra sig från. Den första frågan hör samman med syndafallet, när mannen och kvinnan gömde sig bland lustgårdens träd för Gud. Gud kallade på mannen och frågade: "Var är du?" (1 Mos. 3:9). Den andra frågan följer litet senare, i följande kapitel: "Var är din bror?" (1 Mos. 4:9). När förhållandet till Gud hade brustit, brast också förhållandet till medmänniskan.

Kristendomen är på tillbakagång i alla västländer. Man anser inte längre att kristna värderingar är omistliga. Detta gäller början av människolivet, när man tillåter sig att fråga om man vill ha ett barn eller inte. Det gäller också livets slutskede, när man på finska talar om en nådefull död (armokuolema), men finns det något sådant? Blir människan onödig, värdelös på slutrakan? Det aktualiseras också när det gäller äktenskapet: många anser inte att äktenskapet är så viktigt längre. Man gifter sig inte, och om man har gift sig, kan man i vissa fall överge sin make eller maka om man finner ett bättre alternativ. Äktenskapet är inte alltid längre ett för-

bund mellan en man och en kvinna. Det är uppenbart, att nutidsmänniskan, som vill leva ett självständigt liv, har övergett den kristna etiken – kanske därför att hon inte tycks bry sig om sin Skapare och Gud.

De små gör som de stora

Billy Graham berättar i ett rundbrev från i somras, att hans fru Ruth Graham läste igenom ett manuskript till en av hans kommande böcker. Billy Graham skrev om Amerika, om hur det andliga och moraliska förfallet har lett till att grunden för människans liv rycks bort. Han beskriver hur människorna har övergett Guds tio bud, hur de dyrkar teknologi och andra gudar. Pengar avgör allt, man tyr sig till alkohol, mediciner, droger och betald sex. Ruth Graham konstaterade: ”Om Gud inte straffar Amerika, måste Han be om ursäkt av Sodom och Gomorra.” Billy Graham sade att han blev skrämmd av hans hustrus ord. Han tillade att överallt i USA får man inte längre be i Jesu namn, pastorer inom vissa institutioner har blivit ombedda att inte nämna Jesu namn i sina böner, utan ersätta det med ”den, som finns i detta rum”, (*the being in the room*) eller något motsvarande.

Likgiltighetens ande

När vi märker att folk på annat håll och i vårt eget land fjärnas från den kristna tron, från dopet och aftonbönen, från det kristna äktenskapet, från den kristna etiken osv., blir frågan ”ska jag hålla reda på min bror?” ännu svårare. Risken blir att antingen likgiltighetens ande eller ett annat dåligt alternativ tjtandet på min bror

tar överhanden. Vi kristna blir sådana som förhåller oss kritiskt och klagande gentemot våra medmänniskor. Det medför att tron blir ett krav.

Sekulariseringen hör alltid samman med människans värderingar. Var och en är ansvarig för sitt förhållande till sanningen, vilken plats den får. Detta inkluderar också förhållandet till Honom, som är vägen, sanningen och livet. Men sekulariseringen har också ett annat perspektiv: ”Ingen människa kan ta emot något utan att det ges henne från himlen.” (Joh 3:27).

Bryr du dig om människor?

Skall jag hålla reda på min bror och min syster? Låt oss inte svara genom att tjata eller klaga, utan svara med kärlek. Vi skall be flitigt, förkunna Guds Ord, både lag och evangelium, så att trons låga tänds i hjärtat. Därför behövs en ny omsorg. Ingen behöver förmyndarskap, men alla har ett behov av en äkta omsorg. Ur evangeliets synvinkel är en äkta omsorg alltid det att vi förmedlar evangeliet till vår medmänniska. Evangeliet är det glada budskapet om Jesus, världens Frälsare.

Foto: Sinikka Ahvenainen

Han forskar i Kristi hemlighet

– Timo Eskolas 20-års jubileum som konstnär

Teologiska institutets i Finland forskare Timo Eskola disputerade första gången för tjugo år sedan på Alexis Kivis dag den 10 oktober 1992. Disputationen ägde rum på den finska litteraturens dag – och det var smått profetiskt. Samma höst började Timo Eskola som lärare i Nya testamentet på Teologiska institutet. Här följer några tankar från åren som gått.

”Min första egentliga bok, en guide till Markusevangeliet, beställdes av Timo Junkkaala samma år som STI grundades. Några år senare kallade Eero mig till att bli forskare på institutet. Efter det har jag haft möjlighet att med två, tre års mellanrum publicera böcker, både vetenskaplig litteratur och böcker för den vanliga bibelläsaren.

Avhandlingen *Messias och Guds Son (Messias ja Jumalan Poika)* behandlade Jesu betydelse i Pauli undervisning, eller som man kan uttrycka det mera vetenskapligt kristologi. Jag var intresserad av uppståndelsen och avhandlingen kom att behandla det fina avsnittet i början av Romarbrevet. I samma anda publicerade vi med Eero en bok om uppståndelsen: *Den tomma gravens gåta*.

När jag hade börjat med mitt arbete, hände det mycket intressant inom det vetenskapliga området. Man publicerade flera av Dödahavsrollarna, och Bibelns värld blev allt mera bekant för forskarna. Inspi-

rerad av historien publicerade jag boken *Qumran*, där jag behandlar samfundets trosföreställningar. Samtidigt kunde jag avsluta arbetet med min första publikation om bibeltolkning *Nya testamentets hermeneutik*.”

En forskarbana

”Efter avhandlingen koncentrerade jag mig på att utforska Pauli brev. Där öppnade sig ett nytt perspektiv på lidandets problem, frågan om den s.k. teodicén i judendomen under Pauli samtid: varför förefaller det som om Gud inte skulle hjälpa? De judiska skriftlärdade försökte förklara varför Israel lever i svårigheter, trots att Guds löften ju skulle infrias. I boken *Theodicy and Predestination in Pauline Soteriology* visar jag på Pauli svar. Han meddelade att straffets tid slutade först när Gud sände sin Son för att åstadkomma försoning och förnyelse. Gud är inte tyst inför lidandet, utan svarar genom att flytta domen på sin Son.

Intresset för judendomen framkommer också i mina lättfattliga böcker *En jude vid namn Jesus* och *Paulus*. Pauli teologi utlägger jag också i Evangeliet enligt Paulus och i ett nummer av tidskriften *Iustitia*, som presenterar min engelskspråkiga forskning under rubriken *Rättfärdighetens apostel*.

Mitt intresse för Gamla testamentet och hur judendomens olika riktningar har påverkat syns kanske tydligast i min andra

internationella publikation *Messiah and the Throne*. Denna studie dryftar Guds trons betydelse framför allt i judiska texter. Med hjälp av detta förklarar jag uppståndelsens innehåll på ett nytt sätt: apostlarna trodde att Jesus i och med uppståndelsen skulle upphöjas till Guds tron, som är den himmelska maktens centrum. Just därför får Jesus som Guds Son all makt i fridens rike.”

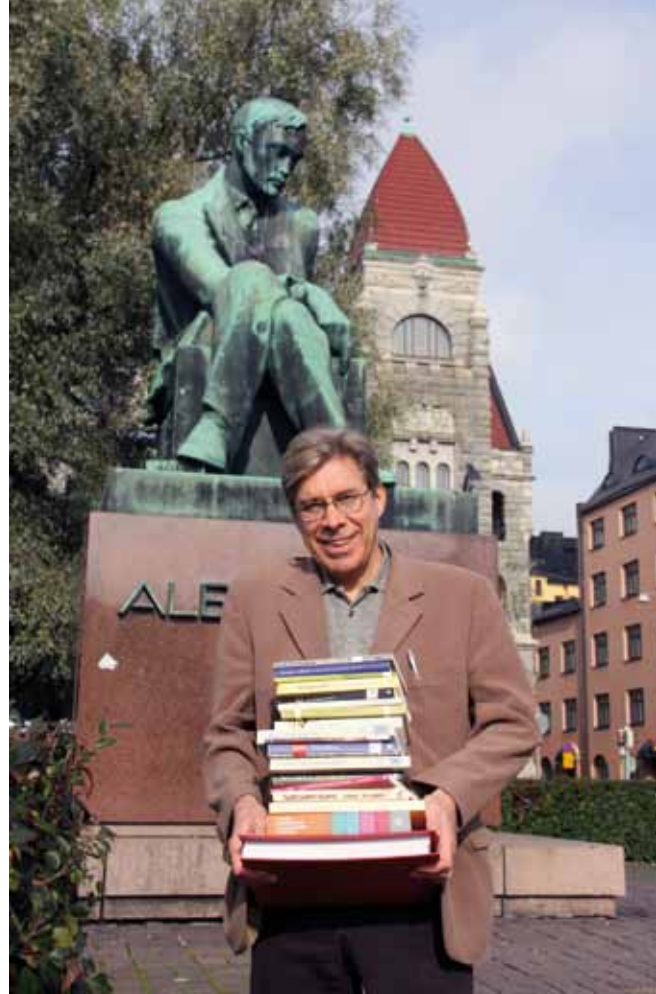
Mitt i konflikter

”När det nya millenniet kommit igång var det aktuellt med att ta ställning till bibeldebatten. I pamfletten *Ateisterna vid altaret* kritiserar jag t.o.m. ganska häftigt ibland sådana bibelforskare, som förnekar betydelsen av Jesu gudomlighet och uppståndelse. Analysen fortsätter med biskop Spongs ”ateistiska teologi” och Nietzsches Gud är död-ideologi, som jag undersöker i boken *Antikrists apostlar*. Boken något dramatiska namn anknyter till Nietzsches mest berömda verk *Antikrist*.

Den idéhistoriska diskussionen var på den tiden ganska aggressiv. Jag hade bekantat mig med den också när jag började arbeta på min andra avhandling inom den humanistiska fakulteten. Nyateisternas hårda påståenden lät ofta ganska grundlösa. Därför tog jag upp dem i boken *Den outhärdligt lätta ateismen (Ateismin sietämätön keveys)*.”

Perspektiven vidgas

”Mitt arbete med min andra avhandling lärde mig nya litterärvetenskapliga metoder. När jag utredde dem resulterade det i en bok som koncentrerade sig på lärobokens språk och texter, *Språkets revolution*:

På Alexis Kivi-dagen den 10 oktober hade det gått tjugo år sedan Timo Eskolas första doktorsdisputation. Hans nyaste bok på ca 500 sidor är en utvärdering av Heikki Räisänen och andra historisk-kritiska forskares bibeltolkning.

En språklig vändpunkt och teologins post-modernismer.

Sedan var det dags att försöka få mitt arbete inom humanistiska fakulteten färdigt. Som bibelforskare hade jag velat finna ett sådant ämne, som skulle komplettera mina tidigare arbeten. Därför behandlar min avhandling *Evil Gods and Reckless Saviours* sådana nya Jesus-romaner, som vänder Nya testamentets berättelse helt

upp och ner. Jag undersökte sådana principer för skrivandet, där Gud görs till ett monster och Jesus till en håglös dagdrivare. Det överraskande resultat var att vår tids författare återupprepar Nietzsches religionskritik.

Efter två decennier ansåg jag att jag var mogen för att skriva en bok om hela Nya testamentet. Reslutat blev boken *Nya testamentets narrativa teologi*, som jag anser vara mitt huvudverk bland framför allt mina finskspråkiga publikationer. Där utvecklar jag en förklaring, som går ut på att Jesus ansåg att Israels babyloniska fångenskap fortsätter – åtminstone i andlig mening. Därför kommer han själv med barnskapets och fredens tid genom att bringa försoning för människorna. Messias bygger sitt slutliga tempel, som består av levande stenar.”

En glimt av framtiden

”Hur är det då med kommande arbeten? Är något nytt på gång?”

”Visst. Jag har på våren fått färdigt en bok på femhundra sidor, som behandlar och utvärderar prof. Heikki Räisänen's bibeltolkning. Med andra ord så undersöker jag den europeiska forskningshistorien genom att se på den genom det fönster, som Räisänen's långa bana erbjuder. I boken, som är skriven på engelska, behandlar jag även andra författare än denna berömda finländare, den gemensamma nämnaren för alla dessa är att de använder den historisk-kritiska tolkningen.

En försmak av denna bok får man av två artiklar, som jag skrivit på finska. I Teologisk Tidskrift har jag förklarat hur Koran-forskningens metoder flyttades till bibelforskningen: en text, som innehåller

myter och omoraliska berättelser, kan inte vara Guds ord. I det färskaste numret (nr 28) av *Iustitia* förklarar jag, hur den forskning baserad på sociologi resulterar i att betrakta religionen som enbart en mänsklig uppfattning utan Guds uppenbarelse.

Bibeltolkningen är teologins viktiga område och därför lönar det sig att sätta sig ordentligt in i den. En av bokens iakttagelser är att det under de senaste åren publicerats tiotals framställningar om Nya testamentets teologi. Den sociologiska tolkningen har inte rönt stor uppskattning. Däremot är forskarna mycket intresserade av texternas egen bibelteologi. En alldeles speciell plats i detta har det narratologiska sättet att närma sig texterna, därför att det innebär att man försöker förstå texternas mest genuina natur.

Räisänen har sedan 1970-talet talat om ”tolkningens ständigt fortgående kedja”. Denna modell har senare kompletterats av det sociologiska perspektivet. Han anser att kristendomens sanningar endast formar en av människor skapad symbolvärld. När situationen i samhället förändras, förändras också religionen. Därför anser Räisänen att kristendomen blivit nästan ateistisk. En vetenskapligt bildad person tror inte på Jesu gedom eller på livet efter döden. En sådan tolkning finns också i Räisänen's sista bok *Vad de första kristna trodde*.

En kritisk analys behövs. Såsom det heter i Ordet: det finns ingen ände på det myckna bokskrivandet – förhoppningsvis. Både för att kunna undervisa och för att kunna ta ställning krävs det att Bibelns budskap på nytt och på nya sätt studeras så att hälsningen kan nå denna tid. Det motiverar en att fortsätta att skriva.”

VILLE AUVINEN

Generalsekreterare för Teologiska institutet i Finland 16.08.2013

Teologie doktor Ville Auvinen har valts till generalsekretare för Teologiska institutet i Finland från och med den 16.08.2013. Auvinen är 46 år och bosatt i Åbo. Han verkar nu inom den finska evangeliföreningen SLEY som koordinator för missionsfostran och för arbetet i Ryssland och Ingermanland.

Ville Auvinen prästvigdes i Uleåborg år 1988. Han var sex år i församlingstjänst innan han började arbeta inom SLEY år 1994. Arbetet inom evangeliföreningen har omfattat distriktsarbete i Egentliga Finland samt ungdoms- och studentarbete. Under åren 2007–2010 var Ville Auvinen med familj i Zambia i missionsarbete. I Lusaka evangeliska bibelskola utbildade Auvinen bl.a. präster för den lokala kyrkan. Arbetet med att utbilda blivande präster och bland studerande är en lämplig erfarenhet med tanke på arbetet i STI.

Ville Auvinen disputerade år 2003 vid Åbo akademi inom Nya testamentets exegetik. Hans engelskspråkiga doktorsavhandling behandlar Jesu undervisning om bön (*Jesus' Teaching on Prayer*). Ville Auvinen har skrivit ett tiotal böcker, bl.a. den populära läroboken för skriftskolan, *Joh. 3:16*. Hans nyaste böcker i Perussanomans serie Detta är kristendom är *Förlåtelse*

Fotograf: Hannu Häkämies

(*Anteeksianto*, 2009) och *Jesus* (2011). På Aurinkokustannus har andaktsböckerna *Droppar av nåd* (*Armon pisaroita*, 2009) och *Trons frön* (*Uskon siemeniä*, 2012) utkommit.

Ville Auvinen är också medlem av stiftsfullmäktige i Åbo ärkestift och stadsfullmäktigeledamot i Åbo.

Valet av generalsekreterare förrättades i STI:s styrelse den 25.9. Den nye generalsekreteraren är STI:s tredje. Under åren 1988–2005 ledde Eero Junkkaala STI, hans vikarie för det två sista åren var Leif Nummela, chefredaktör för Uusi Tie. Henrik Perret har fungerat som generalsekreterare sedan år 2006. Han avgår med pension i slutet av maj 2013.

Mika Tuovinen: "Vi har alla något vi kan ge kyrkan."

Ville Kettunen

Missionsdirektorn för Finlands Evangelisk-lutherska Folkmission (SEKL), Mika Tuovinen, 45, är präst inom folkkyrkan och vill verka för sin kyrkas bästa mitt i alla stormar. Han har varit med om att föra evangeliet förutom till Finland även till Estland och Tyskland.

Mika är hemma från Jyväskylä. Han slutade räkna boningsort när han kom till tjugo. Mika har bott i många städer i Finland och dessutom i Estland och Tyskland. –"Jag har en flyttfågels själ. Jag vet inte varifrån jag kommer, men till all lycka vet jag vart jag är på väg – till Herren, till himlen. Det känns bra."

Mikas fru Anne Tuovinen är linjeansvarig och lärare vid Folkmissionens institut. De har två döttrar, den äldre studerar farmakologi vid universitetet i Edinburgh, i Skottland, den yngre går i gymnasium i Helsingfors. Mika spelar innebandy med sina arbetskamrater och promenerar också med dem. –"De är samtidigt böneresor; då förenas promenerandet och bedjandet." Mika läser böcker och artklar på nätet.

Mika har sina första minnen av Guds kallelse i lågstadiet. Klassläraren för klassen och två var troende. Morgonandakterna

och religionsundervisningen förmedlade en varm bild av Gud. – "när min syster kom till tro och började hålla söndagsskola, var jag med där, och hon förde mig till andliga möten. Min tro mognade i Jyväskylä landsförsamling under ungdomskvällarna i ungdomsarbetet. Det har varit en stilla växt, och ibland har jag tror att det var i det skede jag kom till tro. När man ser på sitt liv och tänker på det, märker man att tron har varit med hela livet."

Mika fick som 16-åring "sitt livs svåraste kallelse". Missionskallelsen lämnade honom inte i fred, även om ca 30 år har gått. –"på något sätt gav Gud en sådan inre visshet, att min plats är i missionsarbetet. Naturligtvis funderade jag på om jag är tillräckligt bra och vart jag skall fara. Jag läste missionsböcker och undrade till vilket varmt land skall jag få fara och föra ut evangeliet."

Mika hade gått i handelsläroverk och han ville bli ungdomsledare i Finska Bibelinstitutet. Han kom in, men utbildningen började inte det året. Han studerade ett mellanår på Folkmissionsinstitutet och märkte att han snabbare skulle kunna fara ut som ”ryttolog”, kandidat i missionsvetenskap. Efter att ha varit ungdomssekretärare inom Folkmissionen, fick 27-åringen kallelse att resa till Estland. Mika verkade som diakon (motsvarar lägre prästtjänst) i barn- och ungdomsarbete och hade kyrkliga förrättningar. Mika var intresserad av att vara lekmanaförkunnare men han började studera teologi. Han blev prästvigd år 2006 i Lappo stift. Mika var också en av de mer än trettio anställda inom Folkmissionen, som avlade en JET-ledarexamen.

Tuovinens andra resmål var Tyskland, där de var i missionsarbete i två år. Där verkade de bland turkiska muslimer. Muslimerna har intresserat Mika hela livet, han vill föra evangeliet till sådana som ännu inte har hört det.

”När man ser på Folkmissionens arbete, så har vi medlemmar i kyrkomötet, och i vårt arbete deltar sådana som varit med i kyrkostyrelsens olika projekt. Bland församlingspräster och -anställda samt bland förtroendevalda finns många som har folkmissionsbakgrund. Till Folkmissionens arbetsvision har alltid hört att vi skall vara aktiva i lokalförsamlingen. Det är vår syn ännu idag.”

Det är en stor utmaning att leda en väckelserörelse i det svåra kyrkliga läge som råder idag. –”Teologiskt har situationen inte förändrats, vi har samma budskap som förr. Jag vill hålla framme bibelundervisning, förkunnandet av Guds Ord och smågruppsarbete. När vi verkar utgående från vår egen identitet, påverkas vi inte av

Fotograf: Philippe Gueissaz

yttre stormar. Genom sekulariseringen får väckelserörelserna stora uppgifter. Vi har mycket att ge kyrkan och dess medlemmar. Också i stormen vill vi förbli på Guds Ords grund.”

Mikas hälsning till läsarna: –”Jag hoppas, att särskilt de yngre ska tänka på hur de ska stöda missionsarbetet. I missionsarbetet behövs särskilt teologer, också nu. Om Gud kallar, lönar det sig att lyssna till Kristi röst och resa t.o.m. till jordens ände.”

STUDERANDE HAR ORDET

I livet på universitet finns det två speciella drag: ett flegmatisk drag och en underlig samtalskultur. Universitet när den dolda lättjan och intigheten i studeranden. Ett annat märkligt drag är att det inte finns någon egentlig debattkultur. Man skall endast lära sig att föra konstruktiva samtal. Parterna strävar att förstå varann och leva i "broderskap". Om detta överbetonas leder det till att man inte är beredd att stå för något och inte heller att argumentera mot felaktiga ståndpunkter. En del åsikter är villoläror, och de bör kallas vid sitt rätta namn. Men när detta inte sker, blir slutresultatet ryggradslösa, vilsefarna teologie magistrar, som känner Gud endast till namnet.

STI har varit en god plats för mig att träffa studeranden, som verkligen är intresserade av Gud. Vi kämpar alla med det flegmatiska, den blandade debattkulturen och med de många dagliga frestelserna.

Det dåliga med STI är att man lätt fastnar här "med munnen". Man stannar gärna och pratar och dagen går. Att tala är inte något ont, och jag har fått lära mig mycket av samtalen. Det har dock också gett näring åt den flegmatiska sidan och inneburit att jag förlorat dyrbar lästid. Jag tror, att jag och många andra studerande, skulle behöva mera press och "piskningar". Jag hoppas att vi bättre skulle kunna orientera oss inom studierna och i andlig uppbyggelse, så att varje dag skulle hållas ihop – och varje dag skulle få börja med en suck till Gud.

Jag har sökt in till studentutbyte till Bob Jones univeristetet i Syd Carolina i USA. Kanske skriver jag till Hörnstenen och berättar om mina studier i BJU, när jag väl kommit igång.

Joni Niemi, teol.stud.

STI firar sitt 25 årsjubileum den 19 januari 2013. Se närmare detaljer i nästa nr!

BESÖK

Henrik Perret

26.–27.10 Jesusseminarium i Uleåborg
(Tuira församling)

23.–24.11 Apologetikseminarium i Vasa

Timo Eskola

16.10 Folkmissionen, Ryttylä

18.11. Folkmissionen, Ryttylä

STI:s stadgeenliga ÅRSMÖTE hålls tisdagen den 27 november 2012 kl. 16 på STI.

Medlemsföreningarnas representanter har beslutanderätt, men alla är välkomna. På mötet behandlas bl.a. verksamhetsplanen och budgeten för år 2013.

TACK!

Ett hjärtligt tack till alla STI:s vänner. Jag har börjat mitt sista år som generalsekreterare och ber och hoppas att STI är i bättre skick än när jag kom! För det behövs allas förböner och mångas understöd! Kanske vill du vara med?

Henrik Perret

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen: Kajaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

Fax 09 6689 5555

E-post: sti@sti.fi
förnamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank Sampo 800011-564245
FI7480001100564245
DABAFIHH

Anställda
generalsekr. Henrik Perret (gsm 0500 542 542)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och
läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för
understödjande medlemmar: 35 €/år (studerande 10
€, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testa-
menten mottas med tacksamhet.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Infor-
mationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till
understödjande medlemmar.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Lasse Nikkarikoski

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen
Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra
Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skol-
ungdomsmission, Radiomissionsorganisationen
Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen
Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-
institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

ISSN 2243-075X (Print)
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
Kajsaniemigatan 13 A
00100 HELSINGFORS

* . D022*

Itella Oyj

Framsida: Henrik Perret
Baksida: Rolf Wiiala

*Låt gulna varje blad på kvist,
låt falna varje strå;
Guds rika nåd, det vet jag visst,
den skiftar ej ändå.*

Psb. 542:3